

ΛΕΣΒΟΣ

Σκάλα Ερεσού

Παλαιοχριστιανική Βασιλική Αγίου Ανδρέα
Η Βασιλική του Αγίου Ανδρέα ιδρύθηκε στο α' μισό του 5ου αι. μ.Χ. σύμφωνα με τα τεχνολογικά και τα επιγραφικά στοιχεία του σωζόμενου ψηφιδωτού δαπέδου, πάνω σε αρχαιότερη του 4ου αιώνα. Πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες σε έκταση παλαιοχριστιανικές βασιλικές του νησιού, με ορθογώνια κάτοψη. Η αψίδα του ιερού είναι συριακού τύπου, εσωτερικά εγγεγραμμένη κυκλωτερής, ενώ εξωτερικά πολύπλευρη.

Στο πλαίσιο του Έργου «Αποκατάσταση του ψηφιδωτού δαπέδου της Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής Αγίου Ανδρέα Σκάλας Ερεσού» διενεργήθηκαν κατά τα έτη 1999-2000 ανασκαφικές τομές σε επιλεγμένα σημεία της βασιλικής κι όπου οι φθορές των ψηφιδωτών δαπέδων το επέτρεπαν, για τη διεξαγωγή περισσότερων συμπερασμάτων και την ανεύρεση στοιχείων πολύτιμων για την τελική ανάδειξη και γνώση του μνημείου.

Νότια του νάρθηκα αποκαλύφθηκε η είσοδος στο γυναικωνίτη, ενώ στον ίδιο το νάρθηκα εντοπίστηκαν ίχνη έντονης καύσης και χώρος παρασκευής ασβέστη για την κατασκευή του ναού. Οι τομές που διενεργήθηκαν στο κεντρικό κλίτος απέδωσαν κινητά ευρήματα, τα οποία χρονολόγησαν τα στρώματα κυρίως στον 4ο

αι. μ.Χ. και αποκάλυψαν τις τρεις φάσεις επέκτασης του μνημείου προς δυτικά. Ο ναός είχε αίθριο με πηγάδι στην αρχική του φάση.

Στο νότιο κλίτος αποκαλύφθηκε αφ' ενός η επίστρωσή του από τετράγωνα πηλόπλακες – εκτός από το δυτικότερο ήμισυ, το οποίο καλύπτεται από ασβεστολιθικές ορθογωνισμένες πλάκες – κι αφ' ετέρου τμήμα αγωγού κάτω από το δάπεδο, με φορά Α.-Δ., που συνδέεται κατά τις πρώτες εκτιμήσεις με το λιθόκτιστο πηγάδι, το οποίο σώζεται στο κεντρικό κλίτος. Επίσης, στο βόρειο όριο του νότιου κλίτους, ήλθαν στο φως δύο συνολικά ταφές: μια πρόχειρη, η οποία οριζόταν με αργούς λίθους και με φορά Α.-Δ., στο εσωτερικό της οποίας βρέθηκε ένας σκελετός σε κακή κατάσταση διατήρησης, ενώ το κρανίο ήταν αποσπασμένο και στο ύψος των μηριαίων οστών βρέθηκαν ίχνη σιδηρών ήλων, και μια επιμελέστερη, χωρίς ευδιάκριτα στοιχεία χρονολόγησης, στην οποία είχαν αποθέσει τα οστά άλλων ταφών (εικ. 1-2).

Στο γενικό καθαρισμό του βόρειου κλίτους, κατά την απομάκρυνση των σαθρών επιχώσεων εντοπίστηκε τμήμα παράλληλου στο κλίτος τοίχου και πληθώρα χάλκινων νομισμάτων, που ανήκουν σε διαφορετικές χρονικές περιόδους, από υστερορωμαϊκά που οδηγούν στον άμεσο συσχετισμό του με την αρχαιότερη βασιλική που χρονολογείται στον 4ο αι. μ.Χ., έως και οθωμανικά.

«Υδρευση-Αποχέτευση οικισμού Σκάλας Ερεσού»

Κατά τα έτη 2000-2001 στο πλαίσιο του Έργου εντοπίστηκαν:

α) Οδός Μπουμπουλίνας: Δυτικά της παλαιοχριστιανικής Βασιλικής του Αγίου Ανδρέα οκτώ τμήματα τοίχων και σπαράγματα δύο ειδών δαπέδων από μαρμαρόπλακες και πηλόπλακες, που συνιστούν προσκτίσματα του μνημείου (πιθανόν εξωνάρθηκα) (εικ. 3). Η κεραμική στον κύριο όγκο της ήταν άβαφη,

Εικ. 1-2. Σκάλα Ερεσού. Παλαιοχριστιανική Βασιλική Αγίου Ανδρέα. Ταφές.

Εικ. 3. Σκάλα Ερεσού.
Οδός Μπουμπουλίνας.

Εικ. 4. Σκάλα Ερεσού.
Ξενοδοχείο «Μυρσινιά».

χρηστικού χαρακτήρα κι εφυαλωμένη υστερο-βυζαντινή. Από τα κινητά ευρήματα ξεχωρίζει χάλκινο δακτυλίδι με ίχνη φυτικής διακόσμησης και ελάχιστα χάλκινα νομίσματα υστερο-ρωμαϊκής, κυρίως, περιόδου.

β) Ανώνυμη πάροδος πλησίον του Ξενοδοχείου «Μυρσινιά»: Σε τμήμα παρόδου κάθετης στην παλαιοχριστιανική Βασιλική του Αγίου Ανδρέα και σε απόσταση 35 μ. βόρεια αυτής σε τμήμα αύλακας αποκαλύφθηκαν οικοδομικά λείψανα τοίχων που ορίζουν χώρους. Πλησίον τους ήλθαν στο φως μια συλημένη μονολιθική σαρκοφάγος και τμήμα δεύτερης. Τα ευρήματα σχετίζονται με την παρακείμενη βασιλική (εικ. 4). Εντοπίστηκαν και σπαράγματα τοιχογραφιών με ίχνη ερυθρού χρώματος.

Το 2002 στο πλαίσιο του ίδιου Έργου εντοπίστηκαν οικοδομικά λείψανα που σχετίζονται άμεσα με τον όμορο προς β. αρχαιολογικό χώρο της παλαιοχριστιανικής Βασιλικής του Αγίου Ανδρέα, καθώς και οκτώ ακτέριστες ταφές νεότερων χρόνων. Εντοπίστηκαν 17 τμήματα τοίχων, αρκετοί από τους οποίους ορίζουν τμήματα κτηρίων, και το νότιο τμήμα μονόκωρου ναού με προσανατολισμό Α.-Δ., ο οποίος διασώζει αψίδα τρίπλευρη εξωτερικά και κυκλωτερή εσωτερικά (εικ. 5-6). Τα κινητά χάλκινα, σιδηρά, γυάλινα ευρήματα και χάλκινα νομίσματα που περισυλλέχθηκαν ανάγουν το κτίσμα στον 7ο αιώνα με συνεχή χρήση του χώρου μέχρι και τους ύστερους χρόνους της τουρκοκρατίας.

Λουτρά, θέση «Τσεσμέδες», Παλαιοχριστιανική Βασιλική Λουτρών Α΄

Προκειμένου να διευκρινιστούν τα όρια της παλαιοχριστιανικής βασιλικής, που χρονολογείται στον 5ο αι. μ.Χ. και βρίσκεται σε απόσταση 2 χλμ. νότια του οικισμού των Λουτρών, και να προχωρήσουν οι διαδικασίες απαλλοτρίωσης των όμορων ιδιοκτησιών Γ. Αλεξίου, Δ. Ιβριπιώτου και Μ. Τζιτζιρα, η Εφορεία διενήργησε οκτώ δοκιμαστικές τομές, οι οποίες αποκάλυψαν στη θέση του μεσαίου κλίτους σπαράγματα θαυμάσιου ψηφιδωτού δαπέδου με φυτική διακόσμηση από καρδιόσχημα και λογχοειδή φύλλα (εικ. 7), τμήματα τριών τοίχων που ανήκουν σε προσκίσματα και αψίδα συριακού τύπου, του ιερού της παλαιοχριστιανικής βασιλικής, ανατολικότερα της αψίδας νεόδμητης εκκλησίας, αφιερωμένης στον Ταξιάρχη. Γενικότερα ξεκαθάρισε η εικόνα της αρχιτεκτονικής του μνημείου που έχει τρία κλίτη, νάρθηκα, κυρίως ναό και ορθογώνιο πρεσβυτέριο. Η έλλειψη της κεραμικής και τα υπολείμματα απορριμμάτων, που βρέθηκαν εντός των δοκιμαστικών τομών, από κατάσταση της περιοχής που σταμάτησε να λειτουργεί το 1989, αποδεικνύουν την παλαιότερη ανασκαφική επέμβαση κι επίχωση του χώρου, για την οποία ουδεμία γραπτή μαρτυρία υπάρχει.

Το δάπεδο του νάρθηκα, το οποίο συντηρήθηκε το 1998 από την Εφορεία, κοσμεύεται με θαυμάσιο ψηφιδωτό έργο από αλυσιδωτά κομμάτια, οκτάγωνα, εγγεγραμμένους κύκλους,

Εικ. 5-6. Σκάλα Ερεσού.
«Έργο Ύδρευσης-Αποχέτευσης».

Εικ. 7. Παλαιοχριστιανική Βασιλική Λουτρών Α΄.

Εικ. 8. Μυτιλήνη. Τσαρσί Χαμάμ.

σχηματοποιημένες μορφές πτηνών, φυτικά κοσμήματα, τετράφυλλα, τρίφυλλα και καρδίοσχημα φύλλα.

Μυτιλήνη

Τσαρσί Χαμάμ

Κατά τις ανασκαφικές εργασίες των ετών 2000-2001 για την υλοποίηση του Έργου Αποκατάστασης και Αξιοποίησης ενός από τα αρτιότερα σωζόμενα οθωμανικά λουτρά του νομού (Λουτρό της Αγοράς), που βρίσκεται στο ιστορικό κέντρο της Μυτιλήνης και χρονολογείται στο 17ο αιώνα, ήλθαν στο φως ο καυστήρας κι επάλληλα τμήματα πλακόστρωτων δαπέδων που μαρτυρούν τη συνεχή χρήση του χώρου σε πρώιμες και μεταγενέστερες οθωμανικές φάσεις (εικ. 8). Τμήματα περιμετρικών τοίχων που αποκαλύφθηκαν ορίζουν τον προγενέστερο περίβολο του μνημείου. Βρέθηκαν, επίσης, σύστημα δύο αποχετευτικών αγωγών και λιθόκτιστο μεταγενέστερο φρεάτιο.

Η κεραμική που περισυλλέχθηκε ήταν διαταραγμένη, λόγω των αλλεπάλληλων επιχώσεων, χρηστική στο σύνολό της, αβαφής κι εφυσλωμένη. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον δε παρουσιάζουν οι πήλινες οθωμανικές πίπες.

Κάστρο

Το 2000-2001, στο πλαίσιο του Έργου Αναστήλωσης των τειχών από τη Μεσαία Πύλη (Ορτά Καπού) μέχρι τη Βυζαντινή Δεξαμενή (Β΄ ΚΠΣ), αποκαλύφθηκαν τα εξωρράχια

Εικ. 9. Κάστρο Μυτιλήνης. Οθωμανική οικία πλησίον Δεξαμενής.

των θόλων της δεξαμενής που είχε υποστεί πολλαπλές επισκευές κατά την οθωμανική περίοδο, τρία πατώματα με ξύλινα διαφράγματα του τετράγωνου πύργου παρά τη δεξαμενή και ένας τετράγωνος πύργος του 14ου αιώνα, εγκιβωτισμένος στον επίσης ρηγματωμένο οθωμανικό κυκλικό πύργο, παρά την Ορτά Καπού, με τον οποίο είχαν προσπαθήσει να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα της ολίσθησης των τειχών.

Το 2005, στο πλαίσιο εργασιών ανάδειξης του κάστρου (INTERREG III, Ελλάδα-Κύπρος), υλοποιήθηκαν από τη 14η ΕΒΑ αποχωματώσεις για τη διαμόρφωση του χώρου, κατά τη διάρκεια των οποίων αποκαλύφθηκαν κτίσματα οθωμανικής περιόδου, νεότερες εγκαταστάσεις του στρατού, λιθόστρωτοι δρόμοι. Συγκεκριμένα: α) Σε απόσταση 10 μ. περίπου νοτιοανατολικά της Βυζαντινής Δεξαμενής (εικ. 9), εντοπίστηκε οθωμανική οικία, με σχεδόν τετράγωνη κάτοψη, με κεντρικό χώρο, εκατέρωθεν του οποίου είναι διατεταγμένα έξι δωμάτια και ο χώρος υγιεινής. Υπόγεια δεξαμενή συγκέντρωνε τα όμβρια ύδατα και εξασφάλιζε το αναγκαίο νερό για τις καθημερινές ανάγκες του σπιτιού. Στη νοτιοδυτική πλευρά λειτουργούσε κατάστημα με ανεξάρτητη είσοδο. Από την αβαφή κι εφυσλωμένη κεραμική χρηστικού χαρακτήρα το κατάστημα χρονολογείται στο 18ο αιώνα και φαίνεται πως είχε εγκαταλειφθεί ήδη στις αρχές του 19ου αιώνα. β) Δεύτερη οθωμανική οικία έναντι του Μενδρεσέ στο Μεσαίο Κάστρο, διαστ. 9,20x7,70 μ. Στην είσοδο του κτίσματος διαμορφώνεται κατώφλι. Στην ανατολική πλευρά της αποκαλύφθηκε μεγάλη δεξαμενή, διαστ. 3,80x2,26 μ., η οποία είναι επικρισμένη εσωτερικά με κονίαμα. γ) Σε άμεση γειτνίαση με τον κεντρικό λιθόστρωτο δρόμο του κάστρου, εντοπίστηκε συγκρότημα αποτελούμενο από τέσσερα μικρά δωμάτια σε δύο επίπεδα και στενούς λιθόστρωτους διαδρόμους με σκαλοπάτια. Στα βόρεια διαμορφώνεται λιθόστρωτη αυλή. Λίθινα μέλη με ανάγλυφο διάκοσμο είναι εντοιχισμένα σε β΄ χρήση. δ) Σύστημα δύο δεξαμενών παρά τα νοτιοανατολικά τείχη. Η πρώτη, τετράγωνης κάτοψης, διαστ. 3,21x3,21 μ., φέρει στις τέσσερις γωνίες πήλινους αγωγούς, οι οποίοι τροφοδοτούσαν το χώρο με νερό. Επικοινωνεί στα δυτικά με κατασκευή άγνωστης χρήσης αποτελούμενη από πλινθόκτιστα τόξα. Μια δεύτερη δεξαμενή στα ανατολικά τροφοδοτούσε κρήνη. ε) Κατά τον καθαρισμό των κρυπών διενεργήθηκαν δοκιμαστικές τομές για να διε-

ρευνηθεί η σχέση τους με τα τείχη του κάστρου. στ) Κατά τις αποχωματώσεις, αποκαλύφθηκαν, τέλος, χώροι υγιεινής του στρατού, των αρχών του 20ού αιώνα.

Η κεραμική που περισυλλέχθηκε είναι διαταραγμένη, αποτέλεσμα των συνεχών επαναχρήσεων του χώρου και ως επί το πλείστον αποτελείται από άβαφα, χρηστικά, χονδροειδή αγγεία οθωμανικής περιόδου αλλά και από χρωματιστά νεότερης εποχής (κυρίως από το Χαμάμ). Σπανίζουν τα δείγματα κεραμικής από ντόπιο τεφρό πηλό, καθώς και αυτά με εγχάρκτη διακόσμηση βυζαντινής και μεταβυζαντινής περιόδου.

Μεταξύ των λοιπών ευρημάτων ξεχωρίζουν: μία μικρή ορθογώνια πλάκα με επιγραφή με κεφαλαιογράμματα και επιμελημένη γραφή που ανασύρθηκε από τον καθαρισμό απέναντι από τη Βυζαντινή Δεξαμενή στο χώρο εξωτερικά της οθωμανικής οικίας. Διακρίνεται καθαρά η πρώτη λέξη: ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ, ενώ δεν κατέστη δυνατόν να αναγνωστεί στο σύνολό της. Ίσως πρόκειται για αναθηματική επιγραφή. Βρέθηκαν αρκετά καπνοσυρίγγια οθωμανικής περιόδου και δύο κεφαλές πήλινων γυναικείων ειδωλίων ελληνιστικής και ύστερης κλασικής περιόδου.

Οδός Κυπαρισσίων 6, οικόπεδο Αντωνίου
Εντοπίστηκαν το 2002 αποσπασματικά σωζόμενα τμήματα τεσσάρων οικιών της ύστερης οθωμανικής περιόδου, με σχετικά αμελή τοιχοποιία και αβαφή και εφυσωμένη κεραμική, χρηστικού, ως επί το πλείστον, χαρακτήρα (εικ. 10).

Οδός Ερμού 239, οικόπεδο Μ. Αράπογλου
Κατά την εκτέλεση εκσκαφικών εργασιών θεμελίωσης στην υπό ανέγερση οικοδομή εντοπίστηκαν το 2003 τρία τμήματα τοίχων πρόχειρης κατασκευής, οι οποίοι αποτελούσαν τη θεμελίωση προγενέστερου κτηρίου (εικ. 11). Τα οικοδομικά λείψανα χρονολογήθηκαν στους όψιμους μεταβυζαντινούς χρόνους. Στην αρχική αυτή εκτίμηση οδήγησε η σχετικά αμελής

Εικ. 10. Μυτιλήνη. Οδός Κυπαρισσίων, οικόπεδο Αντωνίου.

κατασκευή των τοίχων και η εύρεση και περισυλλογή κεραμικής, αβαφούς και εφυσωμένης, χρηστικού, ως επί το πλείστον, χαρακτήρα.

Οδός Ανδρομέδας 4, οικόπεδο Γ. Πατρίκα
Το 2006, κατά τη διάρκεια γενικής εκσκαφής στο παραπάνω οικόπεδο, προκειμένου να κατασκευαστεί τριώροφη οικοδομή με υπόγειο, αφαιρέθηκε επίχωση, στην οποία εντοπίστηκε ακέραιος πίθος ωσειδούς σχήματος με διαστάσεις: ύψ. 1, διάμ. χείλους 0,34, διάμ. βάσης 0,34 μ., μαρμαρίνες λιθοπλινθοί και διάσπαρτα αρχιτεκτονικά μέλη. Όσον αφορά στην κεραμική, περισυλλέχθηκε μικρή ποσότητα κυρίως άβαφης χρηστικής κεραμικής και λίγα εφυσωμένα όστρακα οθωμανικών και νεότερων χρόνων (εικ. 12-13).

Εικ. 11. Μυτιλήνη. Οδός Ερμού 239, οικόπεδο Μ. Αράπογλου.

Οδός Κορνάρου, οικόπεδο Χατζημανωλάκη
Στο χώρο όπου σώζονται αποσπασματικά τα θεμέλια οθωμανικού χαμάμ (εικ. 14), αποκαλύφθηκε το 2007 τετράγωνος χώρος, στρωμένος με μαρμαρόπλακες και ορισμένος περιμετρικά με επιμελημένη τοιχοποιία. Πρόκειται για το χώρο του «ψυχρού» διαμερίσματος. Από το θερμό χώρο, ορθογώνιας κάτοψης, σώζονται αποσπασματικά το δάπεδο από πηλόπλακες και οι περιμετρικοί τοίχοι στο επίπεδο των θεμελίων με τα σημεία διέλευσης των αγωγών από όπου διοχετευόταν ο θερμός αέρας. Στη δυτική γωνία του σώζονται τα υπολείμματα της εστίας. Σε μικρή απόσταση, περί τα 100 μ. νοτιοδυτικά του λουτρού βρίσκεται

Εικ. 12-13. Μυτιλήνη. Οδός Ανδρομέδας 4, οικόπεδο Γ. Πατρίκα.

Εικ. 14. Μυτιλήνη.
Οδός Κορνάρου, οικό-
πεδο Χατζημανωλάκη.

Εικ. 15. Νάπη. Παλαιο-
χριστιανική Βασιλική
Ταξιάρχη.

το Βαλιδέ Τζαμί και σε συνδυασμό με την απουσία κατοικίας στο οικόπεδο Χατζημανωλάκη, εικάζουμε ότι επρόκειτο για δημόσιο οθωμανικό λουτρό, το οποίο ανήκε στο ίδιο οικιστικό σύνολο με το γειτονικό τέμενος.

Νάπη

Στην αγροτική περιοχή Ταξιάρχη Τρουλωτής, 3 χλμ. βόρεια της Αγίας Παρασκευής και 1,5 χλμ. δυτικά της Νάπης εντοπίστηκαν το 2000-2001 λείψανα βασιλικής παλαιοχριστιανικής περιόδου μικρής κλίμακας, μίας εκ των πολλών, που ιδρύθηκαν σε περίοδο ακμής του νησιού τον 5ο και τον 6ο αι. μ.Χ. Το βόρειο τμήμα της εγγεγραμμένης αψίδας της βασιλικής είναι συριακού τύπου. Ήλθαν, επίσης, στο φως τμήμα τοίχου και του πήλινου δαπέδου του κεντρικού κλίτους, πάνω στα οποία εδράζονταν πέντε αιολικά κιονόκρανα και τρία τμήματα αρράβδωτων κιόνων (εικ. 15), από το αρχαίο ιερό του Ναπαίου Απόλλωνος, γνωστό και ως Κλοπεδής.

Πέτρα

Το οικόπεδο Φ. Μακρή στη θέση «Αυλάκι» βρίσκεται σε μικρή απόσταση (περί τα 30-40 μ.) βόρεια της σωζόμενης Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής Πέτρας Γ (Αγίου Γεωργίου). Το 2005 αποκαλύφθηκαν τμήματα τοίχων και αγωγού που σώζονται στο επίπεδο θεμελίωσης. Οι τοίχοι είναι στο σύνολό τους κατασκευασμένοι από αργολιθοδομή, όπου κατά περίπτωση χρη-

σιμοποιούνται και μεγαλύτεροιγωνιόλιθοι, με συνδετικό υλικό το χώμα (εικ. 16).

Στη δυτική πλευρά του οικοδομήσιμου χώρου σώζεται σε καλή, σχετικά, κατάσταση και στο επίπεδο περίπου της θεμελίωσης ορθογώνια κατασκευή, εξωτ. διαστ. 6,50x7 μ. και εσωτ. διαστ. 5,30x6,40 μ., με προσανατολισμό σχεδόν Α.-Δ., που αποτελείται από τμήματα τοίχων που ορίζουν δύο χώρους.

Στη βόρεια γωνία του οικοδομήσιμου τμήματος εντοπίστηκε ημικυκλική κατασκευή, που αποτελείται από μικρούς αργούς λίθους συνδεδεμένους με ισχυρό στρώμα ασβεστοκονιάματος. Η κεραμική καλύπτει ένα ευρύ χρονολογικό φάσμα από τους ύστερους ρωμαϊκούς μέχρι και τους υστεροβυζαντινούς χρόνους. Στον κύριο όγκο της είναι άβαφη, χρηστικού χαρακτήρα και περιλαμβάνει όστρακα μαγειρικών σκευών με ίχνη καύσης, μεγάλων άβαφων χρηστικών αγγείων, τεμάχια από λύχνους με ανάγλυφη κοκκιδωτή διακόσμηση που χρονολογούνται από τον 4ο αι. μ.Χ. κι ένθεν και ελάχιστα αποτμήματα αγγείων του 16ου-17ου αιώνα.

Από τον έλεγχο των οικοδομικών λειψάνων και των κινητών αντικειμένων, συμπεραίνεται ότι υπήρξε κατοίκηση στο χώρο πιθανότατα από τα υστερορωμαϊκά μέχρι και τα παλαιοχριστιανικά χρόνια και στη συνέχεια κατά τα υστεροβυζαντινά, χωρίς όμως να μπορεί να γίνει με ασφάλεια η ταύτιση του χώρου με την παρακείμενη παλαιοχριστιανική βασιλική.

ΛΗΜΝΟΣ

Δήμος Μούδρου, Κότσινας

Το οικόπεδο Α. Τσουκαλά βρίσκεται σε μικρή απόσταση από το μεσαιωνικό κάστρο του Κότσινα. Ο Κότσινας πρωτοαναφέρεται στις πηγές το 1136 όταν ο μητροπολίτης Λήμνου Μιχαήλ παραχώρησε στους ενετούς εμπόρους που είχαν ήδη εγκατασταθεί στο λιμάνι του

Εικ. 16. Πέτρα, οικό-
πεδο Φ. Μακρή.

Εικ. 17. Κότσινας, οικόπεδο Α. Τσουκαλά.

Εικ. 18. Μύρινα. Ντάπια, οικόπεδο Α. και Φ. Κατσάνου.

Κότσινα το 1126, ένα μικρό ναΐσκο. Κατά τη διάνοιξη δοκιμαστικών τομών το 2004 εντοπίστηκαν: α) τμήματα τοίχων που σώζονται στο επίπεδο θεμελίωσης και συνθέτουν ένα σύνολο παραλληλόγραμμων χώρων, οι οποίοι ανήκουν σε δύο, τουλάχιστον, οικοδομικές φάσεις, β) πλήντος αγωγός ύδρευσης, καθώς και γ) ποσότητα κεραμικής βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων (εικ. 17).

Περισυλλέχθηκε αρκετή ποσότητα μεγάλων άβαφων χρηστικών αγγείων, καθώς και επιτραπέζιων εφυσωμένων, βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων (τα πρωιμότερα από τα οποία χρονολογούνται με αρκετή ασφάλεια στο 12ο αιώνα). Η εφυσωσή τους ποικίλλει (κίτρινο, πράσινο έως σκούρο καστανό) και είναι αρκετά αμελής. Η διακόσμησή τους περιλαμβάνει φυτικά κυρίως και γεωμετρικά μοτίβα, καθώς και απεικονίσεις πτηνών με λεπτεγχάρακτη και αδρεγχάρακτη τεχνική.

Μύρινα

Ντάπια

Στο οικόπεδο Α. και Φ. Κατσάνου που βρίσκεται στους πρόποδες του λόφου της Ντάπιας διερευνήθηκαν το 2004 οκτώ δοκιμαστικές τομές κατά τις οποίες εντοπίστηκαν δύο χώροι, που είναι κατασκευασμένοι από αργολιθοδομή, με συνδετικό υλικό τη λάσπη και κινητά ευρήματα εποχής τουρκοκρατίας (εικ. 18).

Έργο Αποχέτευσης

Στην παραλιακή οδό Ποσειδώνος και στην περιοχή που ορίζεται από τις οδούς Χρύσης και Αγίου Νικολάου, βρέθηκε το 2008 παλαιοχριστιανική βασιλική και λοιπά αστικά κτίσματα που στοιχειοθετούν την παλαιοχριστιανική τοπογραφία της Μύρινας (εικ. 19).

Εικ. 19. Έργο Αποχέτευσης Μύρινας. Αποψη της ανασκαφής.

Προϊσταμένη

Αθηνά-Χριστίνα Λούπου

Ανασκαφές

Λέσβος

Παλαιοχριστιανική Βασιλική Αγίου Ανδρέα
Οδός Μπουμπουλίνας, ανώνυμη πάροδος πλησίον του Ξενοδοχείου «Μυρσινιά»

Οδός Αγίου Ανδρέα

Λουτρά, Θέση «Τσεσμέδες»

Μυτιλήνη

Τσαροί Χαμάμ

Κάστρο

Οδός Κυπαρισσιών 6, οικόπεδο Αντωνίου, οδός Κορνάρου, οικόπεδο Χατζημανωλάκη

Οδός Ερμού 239, οικόπεδο Μ. Αράπογλου

Οδός Ανδρομέδας 4, οικόπεδο Γ. Πατρίκα

Νάπη

Πέτρα, θέση «Αυλάκι», οικόπεδο Φ. Μακρή

Πύργος Θερμής

Λήμνος

Κότσινας, οικόπεδο Α. Τσουκαλά

Οικόπεδο Α. και Φ. Κατσάνου

Οδοί Ποσειδώνος, Χρύσης και Αγίου Νικολάου

Υπεύθυνοι αρχαιολόγοι

Μ. Παπαγεωργίου

Α. Τσίγκου

Ε. Σκουρκέα

Μ. Φουντούλη

Ε. Ασημακοπούλου

Μ. Κονιώτη, Μ. Παπαγεωργίου, Ν. Τσουβαλίδη

Μ. Παπαγεωργίου

Π. Παπαμιχαήλ

Ρ. Πιττού

Μ. Φουντούλη, Μ. Παπαγεωργίου

Μ. Παπαγεωργίου

Ε. Σκουρκέα, Μ. Παπαγεωργίου

Σ. Γεωργιάδου

Σ. Γεωργιάδου

Μ. Ντόντου, Σ. Ποιμενίδου